

IJsselmeer

December 2004

BERICHTEN

VBIJ wint: Besluit IJburg II vernietigd!

Raad van State

Vereniging Behoud IJsselmeer blijft vechten tegen v

*Van onze correspondent
Bert Pots*

AMSTERDAM - De Raad van State heeft een streep gehaald door het bestemmingsplan voor de aanleg van de tweede fase van IJburg. De gevolgen voor het milieu zijn onvoldoende onderzocht.

worden gemaakt met de aanleg van het Middeneiland. "De uitspraak is een ramp voor de ontwikkeling van IJburg", zegt wethouder Stadig in een eerste reactie. De uitspraak is een overwinning voor de Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer. Volgens de Raad van State heeft de gemeente

Zo is onv...
maakt dat...
richtlijn...
Onduidelij...
wooneilan...
ten het be...
IJmeer val...
ter onderz...
daan naar...
Researchi...

Opgelet:
Ledenvergadering
IJsselmeervereniging
op 2 april 2005

Samenwerking een feit
Beroepschartervaart BBZ

VBIJ spreekt kamerleden Samson en de Krom
VBIJ verder als IJsselmeervereniging

32 jaar
IJsselmeervereniging

Inhoud

Colofon

IJsselmeervereniging v/h
Vereniging tot Behoud
van het IJsselmeer
Postbus 1
1135 ZG Edam
tel: 0299-371351
fax: 0299-315591
vbij@worldonline.nl
info@vbij
www.vbij.nl

Nieuw telefoonnummer
IJsselmeervereniging vanaf
januari 2005
0251-362753

Nummer 3/2004 december
ISSN: 1571-9448

Hoofredacteur a.i.:
Marten Bierman

Productie:
Twin Design bv, Culemborg

Fotografie:
Susette Luger
Wil Tjoa
Tineke van Deenen

Foto Omslag:
IJburg

Aan dit nummer werkten mee:

Jan Baron
Marten Bierman
Co Verkade
Johan Westrik
Udo Vroom
Ada Oosterman
Huub Hilligen
Jan Dooyes
Susette Luger

*Het IJsselmeergebied omvat
het IJmeer, de Gouwe, de
het Markermeer en het
'kleine IJsselmeer' tezamen
1840km², alsmede de oevers
en het gebied landinwaarts
voorzover van invloed op de
kwaliteit en beleving van het
grote open water.*

Voorwoord	1
Bestemmingsplan IJburg II vernietigd	4
IJburg II overbodig	7
Ledenbijeenkomst 25 november	9
De IJsselmeervereniging, een nieuw begin	10
Samenwerking We gaan ervoor!	11
Vooraankondiging ledenvergadering 2 april 2005	12
Jan Dooyes, kandidaat bestuurslid stelt zich voor	13
VBIJ afscheid van de Speeltoren	14
Gedicht	15
Buitendijkse plannen Edam-Volendam	16
Marten in gesprek met Paul de Krom	16
25 jaar Vereniging voor Beroepschartervaart BBZ	17
Een gesprek met Diederik Samsom	18

Het bureau verhuist op 21 december a.s. naar Castricum.
Daarna is het bureau wegens vakantie gesloten tot 10 januari 2005

Postadressen
"IJsselmeervereniging"
Postbus 1
1135 ZG Edam

Bezoekadres:
Landschap Noord-Holland
Dorpsstraat 65
1901 EM Castricum

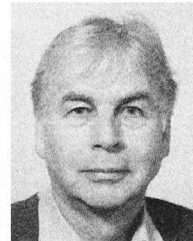
Stichting Verantwoord Beheer
IJsselmeer
p/a Postbus 1
1135 ZG Edam

Contact:
telefoon: 0251-362753
fax: 0251-652422
email: vbij@worldonline.nl
email: info@vbij.nl
website: www.vbij.nl
website: www.ijsselmeervereniging.nl

Voorwoord

het goede nieuws

We leven in een wereld vol verandering. Wat het IJsselmeergebied betreft zijn het dit keer vooral veranderingen ten goede. Daar is allereerst het nieuws dat IJburg tweede fase voorlopig is afgewend. Een deel van de zoete zee waarvoor wij ons inzetten, het IJmeer, blijft een stuk wijds, dan menigeen dacht. Het is nu zaak om van dit uitstel, net als ooit bij de Markerwaard, een afstel te maken. De vooruitzichten daarop zijn niet ongunstig. Inmiddels heeft het Centraal bureau voor de Statistiek bevestigd wat wij al langer beweren, namelijk dat de bevolkingsgroei afvlakt. Daardoor worden de effecten van de vergrijzing groter. Tezamen met de voortdurende economische dip vermindert dat de bouwdruk in het algemeen en die in het IJsselmeergebied in het bijzonder. Tenminste als daarop met passend seniorenbeleid wordt ingespeeld. Gepensioneerden roepen minder woon-werkverkeer op en dat geeft lucht op de bestaande wegen waarmee men dan langer toe kan. Minder druk dus op de aanleg van directe verkeersverbindingen door het IJmeer. Voorts berekende het Centraal Planbureau (CPB) dat woningbouw in Almere onrendabel is en er dik geld bij moet. Minder huishoudens dus die zich straks verdringen om vanuit Almere naar Amsterdam en Schiphol te komen. In plaats van Almeer wat Alminder dus. Er is ook regionaal economisch onderzoek verricht waaruit blijkt dat voor de ontwikkeling van Almere de as Almere Amersfoort- Arnhem veel belangrijker is. En het CPB had al berekend dat een Zuiderzeelijn, dwars door het IJmeer, niet rendabel is. Een kritische Kamercommissie vindt de Zuiderzeelijn nog niet rijp om over te beslissen en wil geen Betuwelijn herhaling. En de minister van Economische Zaken lijkt de afsplitsing van elektriciteitsnetten van de leveranciers te willen doorzetten. Daardoor krijgen de noordelijke provincies minder voor hun aandelen in hun elektriciteitsbedrijven en is er geen geld genoeg voor de aanbataling die van hen wordt verwacht voor de bouw van die Zuiderzeelijn. Het ziet er dus naar uit dat nogal wat bedreigingen, dromen van de voorstanders, aan het verdampen zijn. Wat in ieder geval steeds meer komt vast te staan is dat bij al deze plannen moeilijk nog van een zwaarwegend maatschappelijk belang kan worden gesproken. En dat is van groot gewicht als daarvoor het IJmeer zou moeten worden doorsneden. In dat gebied geldt immers de Europese Vogelrichtlijn. Dat betekent dat bij schending een aantoonbaar maatschappelijk belang moet worden gediend. En dan nog alleen maar als er geen alternatieven zijn. Met de uitspraak inzake IJburg II heeft de Raad van State in ieder geval te kennen gegeven nu zwaarder te toetsen op Europese regelgeving. Mocht het gezond verstand niet zegevieren en onzalige plannenmakerij toch worden doorgezet, dan brengt deze regelgeving redding. Het is opvallend hoe weinig bestuurders nog op de hoogte zijn van het feit dat zij de baas niet meer zijn over het IJsselmeergebied, al is het provinciaal en gemeentelijk ingedeeld. Ongetwijfeld zullen ze Europa de schuld geven van ongebreidelde regelgeving. Maar de vogelrichtlijn is er niet gekomen omdat het zo goed ging met onze gevederde vrienden. Sommige soorten worden met uitsterven bedreigd. Bovendien gaat het niet om vogels, die alleen bij ons voorkomen. Het gaat om trekvogels die zich bijvoorbeeld bewegen tussen Siberië en Mauretanië en in het IJsselmeergebied uitrusten. Daar hebben we maar af te blijven anders gooien we onze naam internationaal te grabbel. Ook wethouders dienen zich voortaan aan dergelijke afspraken te houden. Waar zouden we zonder Europa zijn?

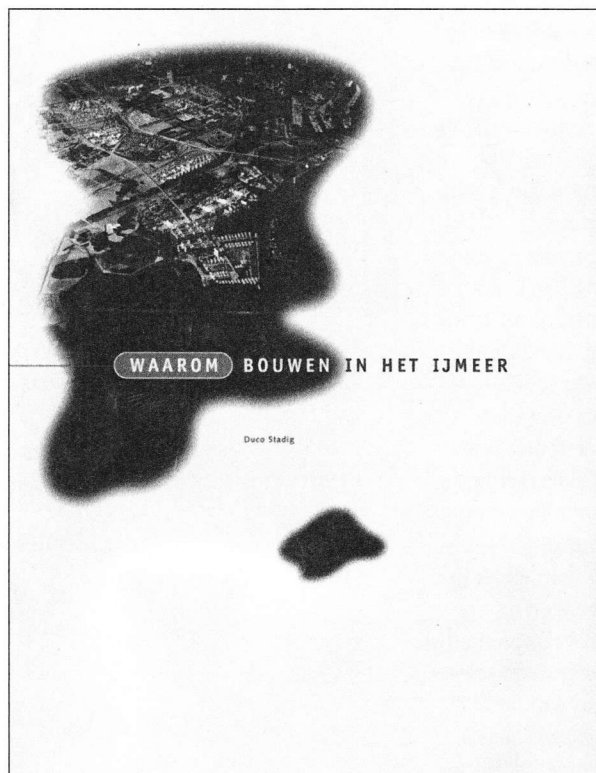

Marten Bierman

Raad van State geeft VBIJ gelijk: *besluit IJburg II vernietigd*

Op 24 november 2004 heeft de Raad van State (RvSt) uitspraak gedaan in het geding dat de VBIJ samen met de Centrale Dorpenraad Landelijk Noord (CDLN) heeft aangespannen tegen de Provincie Noord-Holland vanwege de verleende goedkeuring aan het Amsterdamse bestemmingsplan IJburg, tweede fase. Ons beroep is gegrond verklaard; het besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland is vernietigd en goedkeuring is onthouden aan dit bestemmingsplan. IJburg tweede fase, het Markerwaardje van Amsterdam is daarmee voorlopig van de kaart.

MARTEN BIERMAN EN CO VERKADE

In de IJsselmeerberichten van april 2004 spraken wij al onder het kopje IJburg II illegaal? Ons vermoeden uit dat IJburg II wel eens niet zou kunnen passen in de hap die voor deze woningbouwlocatie was afgenomen van de Speciale Bescherming Zone (SBZ) voor vogels in het IJmeer. Deze SBZ, die voortvloeit uit de Europese Vogelrichtlijn, wordt daarmee geschonden en dat mag niet. Onze verdenking baseerden we op het kaartmateriaal dat ons door de gemeente via de RvSt ter beschikking moest worden gesteld vanwege een eerder door ons gedaan schorsingsverzoek en onderzoek ter plaatse (zie het artikel daarover van Co Verkade in het zelfde nummer). Niemand van de vele getuigen die namens de gemeente Amsterdam werden gehoord bleek in staat om onze twijfel weg te nemen (zie het verslag van Co Verkade over die hoorzitting in de vorige IJsselmeerberichten). De RvSt heeft dan ook geconcludeerd dat de ligging van het plangebied ten opzichte van de SBZ niet op basis van de plankaart kan worden vastgesteld.

Zo is voor zowel het zuidoostelijke gedeelte van het plangebied als voor het noordelijke gedeelte daarvan niet op basis van de plankaart vast te stellen of de ruimtelijke ingrepen buiten de SBZ zijn toegelaten, dan wel deels daarbinnen mogelijk zijn. De topografische gegevens om dit vast te stellen ontbreken grotendeels en dat is in strijd met het Besluit Ruimtelijke Ordening 1985 waarin wordt bepaald dat uit de plankaart moet blijken de aansluiting van het in het plan begrepen gebied aan het daaromheen gelegen gebied, zo stelt de RvSt.

Waar de SBZ van toepassing is ligt vast in een kaart plus toelichting. De gemeente Amsterdam meent dat uit die toelichting valt op te maken dat IJburg II buiten de SBZ is gelegen omdat in die toelichting staat dat IJburg II geen onderdeel uitmaakt van de SBZ. De gemeente bedoelt daarmee in feite dat waar de eilanden uiteindelijk ook komen te liggen, omdat ze niet tot de SBZ behoren liggen ze er dus ook niet in. Deze spitsvondige ruimtelijke blanco cheque krijgt de gemeente echter niet van de RvSt: naar hun oordeel kan hieraan niet de conclu-

sie worden verbonden dat de bouwlocatie IJburg, ongeacht de uiteindelijk gekozen geografische ligging daarvan, buiten het als SBZ aangewezen gebied valt. Een dergelijke interpretatie van de toelichting zou tot een doorkruising van de werking van de Vogel- en Habitatrichtlijn kunnen leiden.

Dat de gemeente Amsterdam misleiding niet schuwt als het om bouwen in natuurgebied gaat, weten we maar al te goed van de manipulatie bij het referendum toen de nee-stemmers wonnen en toch verloren en de wisseltruc met de compensatie voor IJburg I, waarbij geen nat natuurgebied werd toegevoegd maar al bestaand gebied werd verondiept en dan nog heel weinig ook. Ook bij IJburg II worden weer foefjes uitgehaald. Zo wordt de bestemming "uit te werken stedelijk gebied" toegekend aan een globaal eilanden model. Noch uit de plankaart noch uit de planvoorschriften kan de vorm en ligging van de voorgestane eilanden echter worden afgeleid. Aangenomen moet toch worden dat de voorgestane eilandenstructuur waaronder begrepen de vorm en ligging van de eilanden, van

Plannen IJburg niet onderbouwd

Van een verslaggeefster

AMSTERDAM - "Hoe de wet ook gewijzigd zal worden, het zal nooit een blanco cheque worden, zodat de gemeente kan doen waar ze zin in heeft."

Dat zegt Marten Bierman, voorzitter van de Vereniging Behoud IJsselmeer (VBIJ), in een reactie op de plannen van Wethouder Duco Stadig om de minister te vragen de gemeente meer ruimte te geven om te reageren op uitspraken van de Raad van State.

De Raad van State floot de ge-

meente terug, de plannen voor de tweede fase van IJburg waren niet voldoende onderbouwd. Volgens Bierman werd in het plan aan een van de basisvoorwaarden niet voldaan, 'het is onduidelijk waar het plangebied begint en eindigt'.

Behalve om op te komen voor het beschermde vogelgebied, waarin het tweede deel van IJburg moet verrijzen, maakte de VBIJ bezwaar tegen het plan, 'omdat de woningen helemaal niet nodig zijn'. Bierman: "De woningen kunnen elders in de stad gebouwd worden. Bovendien zal op lange termijn de woningnood sterk afnemen door de vergrijzing.

Dan zitten we over een paar jaar met een zandhoop waar we met geen woningen op willen hebben

Anton Vos, voorzitter van Stichting Centrale Dorpenraad Landelijk Noord, vindt het 'van de gronden' dat Stadig roept dat het schadelijk is dat het bouwen van woningen bemoeilijkt wordt, terwijl op eerste fase van IJburg 'duizenden woningen staan die ze aan straatstenen niet kwijt kunnen'.

"Het plan voor IJburg was gewoon niet goed onderbouwd," zo Vos. "Stadig is gecorrigeerd om hij slordig is. Zo zit de wet in Nederland gelukkig in elkaar."

A black and white photograph of a construction site for the IJburg islands. In the foreground, a worker in a hard hat and safety gear stands on a platform, looking towards the water. In the background, a large crane is visible on a barge or pier, with other construction structures and the horizon under a cloudy sky.

IJburg

IJburg is een
nieuwe stadswijk
met 18.000
woningen in het
IJmeer, die in
opdracht van
de gemeente
Amsterdam
gebouwd wordt.

De eilanden van IJburg

IJBURGKRANT 1999

Najaar 1998

wezenlijke betekenis is voor de invloed van het bestemmingsplan op de te beschermen waarden binnen de SBZ. Van de vele mogelijkheden wordt één eilandenconfiguratie als uitgangspunt genomen bij het meest milieuvriendelijke alternatief zoals dat in de milieueffectrapportage is beoordeeld. Voor dit alternatief wordt aangenomen dat een relatief groter foerageergebied voor verstoringgevoelige vogels blijft behouden. Ook in het Alterra-rapport uit 2002 dat als onderbouwend onderzoek voor het bestemmingsplan wordt aangehaald wordt van één inrichting van het plangebied met eilanden uitgegaan. Volgens die ene inrichting worden de gevolgen voor de meeste relevante vogelsoorten door Alterra neutraal tot positief ingeschat. In de bestemmingsregeling is die inrichting echter helemaal niet vastgelegd. Er kan ook een heel andere, veel milieuvriendelijkere uitwerking uit de hoed komen. De RvSt stelt dan ook dat moet worden betwijfeld of bij een andere inrichting van het plangebied, die evenzeer op grond van de bestemmingsregeling zou kunnen worden verwezenlijkt, eenzelfde conclusie aan het onderzoek zou kunnen worden verbonden. Het onderzoek is dan ook onvolledig.

Alweer vraagt de gemeente in feite

om een blanco cheque, wat helemaal niet kan. De RvSt concludeert dat het besluit om dit bestemmingsplan door te laten gaan dan ook niet genomen is met inachtneming van de bij het voorbereiden van een besluit te betrachten zorgvuldigheid.

Zo vaag als de gemeente is over de bouwerij zo precies staat er aan welke milieuvoorwaarden moet worden voldaan. Zo mag de populatie driehoeksmosselen, belangrijke voedselbron voor o.a. kuifeend en toppereend, niet zodanig door het maken van land worden verstoord dat dit een significante verstoring van de SBZ meebrengt. Hetzelfde wordt gesteld over jachthavens. Inzicht in die verstoring ontbreekt momenteel want het onderzoek ontbreekt dus had er geen goedkeuring aan de uitwerkingsverplichting mogen worden gegeven, stelt de RvSt.

Dat had de gemeente kunnen weten. Zo wordt er in het onderzoeksrapport van Alterra op gewezen dat het opspuiten van de beoogde eilanden mogelijk tot gevolg kan hebben dat slibafzetting in de omgeving van de opgespoten eilanden zal leiden tot sterfte van driehoeksmosselen. Vermoedelijk kan een meer gedetailleerde bestudering van de ontwikkelingen rond

de opspuitlocatie van de eerste fase van IJburg hierin meer inzicht geven, zegt Alterra. IJburg I ligt er al geruime tijd. De uitkomsten van dit onderzoek hadden moeten worden afgewacht, want alleen dan is het risico duidelijk en alleen bij gunstige uitkomsten is vervolgens groen licht voor IJburg II gerechtvaardigd.

Wat betreft de compenserende maatregelen stelt de RvSt ook nog dat buiten het plangebied gelegen compenserende maatregelen die samenhangen met de verwezenlijking van het bestemmingsplan niet kunnen worden betrokken bij het onderzoek naar de significante gevolgen van het plan voor het gebied. Die uitspraak is van belang. Immers juist nadat significante gevolgen zijn bepaald behoort vervolgens de noodzaak en de omvang van compensatie te worden vastgesteld. Door al op voorhand aan te komen met de gunstige gevolgen van compensatie wordt de besluitvorming vertroebeld doordat de significante risico's minder ernstig worden genomen, want er wordt elders toch wel gecompenseerd. Dit even los van het feit of er van die compensatie elders zoveel terecht gaat komen zoals we bij IJburg I hebben gezien.

Al met al concludeert de Raad van State dat inzake de goedkeuring van het bestemmingsplan IJburg II onzorgvuldig is gehandeld, dus in strijd met het Besluit Ruimtelijke Ordening (Bro). Door het plan niettemin goed te keuren heeft de Provincie Noord-Holland gehandeld in strijd met de Algemene wet bestuursrecht. Dit besluit wordt vernietigd. Conform de Bro is er maar één rechtens te nemen besluit mogelijk en dat is het onthouden van goedkeuring aan dit bestemmingsplan. Er is dus geen bestemmingsplan IJburg II meer zodat aan de overige beroepsgronden van VBIJ en CDLN geen bespreking meer is gewijd.

Hoe nu verder?

De verantwoordelijk wethouder Stadig heeft al gesproken van een ramp voor de stad. Dat moet met een korreltje zout worden genomen aangezien het bouwprogramma voor IJburg II al naar voorbij 2010 is verschoven. Wel is het een ramp voor het prestige van dit bestuur dat op gevoelige wijze te horen heeft gekregen dat het huiswerk niet goed is gedaan. Natuurlijk is geprobeerd de affaire te trekken in de tegenstelling huizen-vogelnestjes. Zover is het ech-

ter niet gekomen omdat de gemeente het noodzakelijke onderzoek waarmee onomstotelijk wordt aangetoond dat er voor het milieu niets te vrezen valt niet heeft gedaan. Het had net zo goed kunnen gaan om een wijk grenzend aan bijvoorbeeld een luchthaven. Ook voor die metalen vogels is het noodzakelijk te weten waar een aanpalend bestemmingsplan begint en eindigt. Ook daarvoor is het nodig dat voor het afwegen van vlieg risico's ten opzichte van nieuwbouw het onderzoek om verantwoord te beslissen ook is verricht. Het bestemmingsplan IJburg II voldeed niet aan de elementaire eisen die aan een bestemmingsplan moeten worden gesteld. Dat het dit keer toevallig ging om een plan

grenzend aan en liggend in een natuurgebied maakt voor de uitkomst van dit beroep niet veel uit.

De echte discussie moet nog worden gevoerd als het noodzakelijke onderzoek ter beschikking staat. Zo zijn wij erg benieuwd naar de effecten van de zandopspuiting van IJburg I. De wethouder denkt snel met een nieuw bestemmingsplan te kunnen komen maar het zal (gelukkig!) toch de bestaande procedure moeten doorlopen. Gemeente- en provinciaal bestuur zullen zeker zorgvuldiger te werk gaan dan deze keer en dat kost tijd. Ook moet er nog onderzoek worden gedaan en de uitkomsten moeten bovendien gunstig zijn voor de SBZ. We zijn zo twee jaar verder.

Raad van State doork

Vereniging Behoud IJsselmeer blijft vechten tegen woningen voor 'rijke

Van onze correspondent
Bert Pots

AMSTERDAM - De Raad van State heeft een streep gehaald door het bestemmingsplan voor de aanleg van de tweede fase van IJburg. De gevolgen voor het milieu zijn onvoldoende onderzocht.

In afwachting van een nieuw bestemmingsplan kan geen begin

worden gemaakt met de aanleg van het Middeneiland. "De uitspraak is een ramp voor de ontwikkeling van IJburg", zegt wethouder Stadig in een eerste reactie.

De uitspraak is een overwinning voor de Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer. Volgens de Raad van State heeft de gemeente Amsterdam onzorgvuldig gehandeld

Zo is onvoldoende duidelijk gemaakt dat de Vogel- en Habitatrichtlijn niet wordt doorkruist. Onduidelijk is of de toekomstige wooneilanden daadwerkelijk buiten het beschermde deel van het IJmeer vallen. Bovendien had beter onderzoek moeten worden gedaan naar de milieueffecten. Researchinstituut Alterra oordeelde in 2002 dat de gevolgen van het plan voor de meest relevante

vogel- uitpal- State onder- lijke hoeks buurt kan I hoeks voor Even- geven

En dan veranderen overige omstandigheden ook nog een keer. Het IJmeer zal inmiddels verder eroderen als gevolg van de toegenomen druk vanuit IJburg I. De gebrekkige compensatie zal ook internationaal niet onopgemerkt blijven en tot stringenter handhaven leiden. Met het verhaal van de woningnood behoeft de wethouder ook niet meer aan te komen. Integendeel, als de markt verder inzakt wordt het uitblijven van IJburg II gemakkelijk een zegen voor de stad omdat renteverliezen van ongebruikt liggende bouwgrond worden vermeden. Daar komt bij dat meer dan het bouwprogramma voor IJburg II nu op tal van alternatieve locaties op het oude land is te realiseren. Daarvoor verwijzen we naar de notitie die ir J. Westrik, verbonden aan de TU Delft op verzoek van de VBIJ schreef ter ondersteuning van ons beroep bij de RvSt. (zie elders in deze IJsselmeerberichten)

Tenslotte is er nog het echt urgente probleem van de waterhuishouding. We horen oud-gedeputeerde Tielrooij, voorzitter van de commissie Waterhuishouding in de 21ste eeuw nog zeggen dat als hij had geweten wat hij inmiddels weet IJburg helemaal niet had mogen worden gebouwd in het IJmeer. De gelegenheid doet zich nu voor om het probleem van een tekort aan bergend vermogen in het IJmeer deels te verhelpen door af te zien van IJburg II. Kortom, van dit uitstel kan nog wel eens afstel komen. Dat hebben we als VBIJ al eens meegemaakt met de Markerwaard. En mocht het weer tot een procedure komen dan liggen onze argumenten daarvoor al klaar. Wethouder Stadig wil naar de minister om de wet te wijzigen opdat in bestemmingsplanprocedures enkele maanden tijd voor reparatie wordt ingebouwd. Nog daar gelaten of de minister daar trek in heeft, wordt dat een premie op

slordige bestemmingsplannen, en zo'n wetswijziging duurt ook wel even. Bovendien staat Stadig als bestuurder niet sterk nu hij als reden moet opgeven dat hij het elementaire huiswerk voor een bestemmingsplan niet heeft gedaan. En het dus helemaal niet gaat om de tegenstelling tussen bouwen en beestjes. Geen volksvertegenwoordiging die zichzelf respecteert laat zich toch voor zo'n gemakzuchtig karretje spannen. Voorlopig is het IJmeer dus wel gered. Niet alleen omdat IJburg II niet doorgaat. Er zijn ook tal van andere plannen om het IJmeer met zware infrastructuur als een Zuiderzeelijn en wegen naar Almere te doorsnijden. Die oversteek wordt nu wel bemoeilijkt en wordt daarmee minder vanzelfsprekend. Als VBIJ kunnen we tevreden zijn, maar waakzaamheid blijft geboden! We kijken uit naar het vervolg. ■

IJburg II overbodig

Voldoende ruimte in Amsterdam

J.A. WESTRIK

Op verzoek van de Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer heb ik een quick-scan verricht naar de woningbehoefte en de daarvoor noodzakelijke bouwlocaties in de gemeente Amsterdam. In deze scan heb ik mij beperkt tot een aantal actuele nota's van de gemeente Amsterdam¹, en een aantal onderzoeken verricht door de TU-Delft, werkverband Stedebouwkundige Ontwerpen in opdracht van de gemeente Amsterdam.²

Deze onderzoeksopdrachten hebben allemaal betrekking op het beter benutten van de schaarse ruimte binnen het bestaand stedelijk gebied van de gemeente Amsterdam voor nieuw programma, toegespitst op de woningbouw. Bij al deze onder-

zoeksopdrachten aan de TU-Delft ben ik als onderzoeker betrokken geweest.

Op grond van bestudering van deze actuele rapportages kom ik tot de conclusie dat het op dit moment niet noodzakelijk is het bestemmingsplan IJburg, 2^e fase vast te stellen, uit oogpunt van een behoefte aan bouwlocaties voor nieuwe woningen in de periode tot aan 2010.

Tot 2010 beschikt de gemeente Amsterdam over meer dan voldoende plancapaciteit om de woning behoefte te voldoen, zonder IJburg, 2^e fase te bouwen.

Mijn conclusie is gebaseerd op de nota Nu of straks van de gemeente

uit 2003, waarin nadrukkelijk gesteld wordt dat de gemeente Amsterdam een plancapaciteit van 20.000 woningen niet hoeft te gebruiken in de periode tot 2010. In deze ambtelijke nota wordt uitgegaan van het maximale scenario van 40.000 woningen met een overcapaciteit van 30%, in totaal 52.000 woningen. De plancapaciteit bedraagt op dit moment 72.000 woningen. Deze getallen komen overeen met de getallen genoemd in het structuurplan, 2003 (hoofdstuk 3 van de toelichting). De plancapaciteit van IJburg, 2^e fase bedraagt maximaal 9500 woningen. Het is dan ook mogelijk om zonder het aanleggen van IJburg, 2^e fase tot 2010 te voorzien aan de geprognosticeerde woningvraag binnen de gemeente Amsterdam.

Ook na 2010 is het volgens mij niet nodig om IJburg, 2^e fase te ontwikkelen als het gaat om te voldoen aan de dan te verwachten woningvraag. In de toelichting op het structuurplan wordt gesteld (blz.4) dat na realisering van IJburg Amsterdam niet meer beschikt over uitbreidingslocaties en dat er

gezocht zal moeten worden naar locaties binnen het bestaand stedelijk gebied. Met andere worden het gaat dan om intensivering van het grondgebruik.

Dit thema is jarenlang door de gemeente zelf onderzocht door het coördinatieteam optimalisering grondgebruik. De resultaten van dit onderzoek laten zien dat het bestaand stedelijk gebied meer dan voldoende ruimte biedt.

Nadrukkelijk wil ik hierbij vermelden dat juridische, financiële en milieutechnische eisen en randvoorwaarden op dit moment dergelijke transformatieprocessen in de weg staan. De periode 2004 – 2008 kan benut worden om de bestaande verworven inzichten te concretiseren naar de diverse stedelijke gebieden die hiervoor in aanmerking komen. Ter illustratie van de mogelijkheden die aanwezig zijn in het bestaand stedelijk gebied van de gemeente Amsterdam worden een drietal gebieden in Amsterdam genoemd, waarbij het gaat om nieuwe plancapaciteit voor woningen, dus die niet tot de 72.000 woningen behoren, waarvoor tot 2010 plancapaciteit beschikbaar is.

1. Zuid-oost-lob

Recent onderzoek van het bureau Permata in samenwerking met de TU-Delft laat zien dat er nog een theoretische capaciteit is voor ± 25.000 woningen. Uitgangspunt hierbij is geweest de in het structuurplan Amsterdam genoemde milieutypen voor dit gebied. Het betreft de milieutypen Grootstedelijk Kerngebied en Grootstedelijk wonen en werken (blz. 37 structuurplan). Door het onderzoeksbureau zijn hiervoor rekeneenheden t.a.v. de dichtheid (FSI) en bebouwingspercentage (GSI) aangehouden die passen binnen de rekeneenheden van het structuurplan. Het deel van de Zuid-oost-lob dat gelegen is buiten de gemeente grenzen is door mij buiten beschouwing gelaten, anders zou de plancapaciteit nog hoger uitvallen dan de genoemde 25.000. In 1997 heeft de TU-Delft onderzoek gedaan naar dit gebied vanuit

de ruimtelijke potenties van dit plangebied vanuit een betere benutting van de aanwezige metrohaltes in dit gebied. En dit onderzoek onderschrijft de aanwezige capaciteit.

2. Ringzone West

Door de gemeente Amsterdam is in 1999 onderzoek gedaan naar de theoretische capaciteit van de Ringzone West. Dit is het gebied tussen de vooroorlogse stad en tuinstad Nieuw-West, waarbinnen de autosnelweg A-10 en de ringlijn van de metro is gelegen, alsmede de ringspoorlijn.

Dit gebied heeft een theoretische capaciteit van ± 16.000 woningen, waarvan er ± 2000 woningen gerekend dienen tot plancapaciteit van 72.000 tot 2010. M.a.w. een nieuwe capaciteit van 14.000 woningen.

3. Noordelijke IJ-oever

In opdracht van het stadsdeel Noord is door BVR in 2002 een masterplan Noordelijk IJ-oever opgesteld. De plancapaciteit bedraagt tot 2015 a 7.500 woningen en na 2025 nog eens 13.000 woningen.

Van eerst genoemde 7.500 woningen behoren er 2000 tot de plancapaciteit van 72.000. Dit betekent dat voor ± 18.000 woningen nieuwe ruimte aanwezig is.

Samenvattend betekent het dat er alleen al voor de drie genoemde gebieden er extra ruimte is voor meer dan 50.000 woningen na 2010. Met nadruk wordt gesteld ruimte, dat wil nog niet zeggen, dat het financieel, juridisch, milieutechnisch en maatschappelijk mogelijk dan wel wenselijk is.

Andere stedelijke gebieden die nog een rol moeten spelen in het vinden van een ruimte voor nieuwe woningen is de hele na-oorlogse stadsuitleg, maar ook de vele laagwaardige bedrijven terreinen dienen hierbij een rol te spelen.

Vanuit een oogpunt van duurzaamheid is het aan te bevelen direct over te gaan tot het intensiveren van het ruimtegebruik in bestaand stedelijk gebied van de gemeente Amsterdam.

Er is dan ook geen noodzaak om IJburg, 2^e fase aan te leggen. Niet voor het korte termijn (tot 2010), maar met name ook niet na 2010 omdat er voldoende ruimte op het grondgebied van de gemeente Amsterdam aanwezig is. ■

¹ Nota's van de gemeente Amsterdam

- Structuurplan Amsterdam, kiezen voor stedelijkheid, het plan + de toelichting, 2003
- Na of straks, nota investeringsprioriteiten, 2003
- Voorontwerp Masterplan Noordelijke IJ-oever, BVR in opdracht stadsdeel Amsterdam – Noord, 2003
- Intracity, een ontwikkelingsperspectief voor Ring-West, 1997
- Ringzone West, modellen voor overbouw van de A-10, 2000 stedelijk grondgebruik.

² Onderzoeksrapporten TU-Delft, werkverband Stedebouwkundig Ontwerpen in opdracht gemeente Amsterdam.

- Verdichtingspotenties stationgebieden, Ringlijn, 1995
- Verdichtingspotenties metrostationgebieden, Oostlijn, 1996
- Optimalisering grondgebruik, Case Lelylaan, 1998
- FSI-GSI-OSR als instrumentarium voor verdichting en verdunning Case study Nieuw-West, Permata, architecten in opdracht bureau Parkstad, 2001
- Spacemate-Zuid oost lob, kwalitatieve analyse van dichtheden en transformatiemogelijkheden, Permata architecten in samenwerking met TU-Delft, 2004

Ledenbijeenkomst

verslag van 25 november in Amsterdam

Zoals in het artikel "De IJsselmeer-vereniging" staat heeft vorige maand een brainstormbijeenkomst plaatsgevonden in Amsterdam. Deze avond was speciaal bedoeld om te praten over de toekomst van de vereniging. Op punt 2 van de agenda de vraag: welke taken zal de vereniging hebben en hoe worden deze ingevuld. Als voorzetter dienden de discussiestukken van Jan Dooyes en Winfried Janssen en voorstel voor een meerjaren project door Udo Vroom. Er is door een 20-tal leden flink gediscussieerd.

De samenwerking stond als eerste punt op de agenda. De oprichting van de stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer is wanneer u deze IJsselmeerberichten leest een feit. De Waddenvereniging heeft het besluit om mee te doen nog niet genomen. Twee van de drie Landschappen zijn een stichting, een is een vereniging. Deze organisaties hebben voornamelijk een beheersfunctie.

Marten Bierman zet uiteen wat de taken van de stichting zullen worden, zaken zoals de IJburg-procedure zullen door de stichting worden gedaan, ook de inspraak en bezwaarprocedures tegen bedreigende overheidsplannen, de coördinator zal hierin een belangrijke rol spelen.

Het nu bestaande bestuur zal de eerste tijd de coördinator rol op zich nemen totdat de Stichting de coördinator zelf in dienst neemt, deze betaald zichzelf uit de projecten. Het voordeel is dat de overgang soepel kan gaan, omdat ons bestuur goed is ingewerkt.

Marten Bierman zegt blij te zijn met een bestuursuitbreiding die zich vooral met de verenigingszaken zal gaan bezighouden.

Joost Waals licht de financiële kant van de samenwerking toe. Stichting Doen en het ministerie van VROM hebben beide een subsidie ten behoeve van de stichting toegezegd.

Voor de projecten zal de Stichting zelf subsidies aanvragen bij verschillende subsidiënten, omdat de Stichting een breed draagvlak heeft zal het een aantrekkelijk zijn om deze te ondersteunen. Voor de IJsselmeervereniging is de contributie een belangrijke bron van inkomsten om de continuïteit van het bureau te waarborgen. Verder zullen de verenigingseigen activiteiten zoals de ledenvergaderingen hieruit blijven worden bekostigd.

Het logische gevolg van deze structuur is dat de vereniging zich puur kan richten op adviezen, visies en kan anticiperen op de verschillende overheidsplannen.

Hierop aansluitend komt punt 2 van de agenda aan de orde.

Het discussiestuk van *Winfried Janssen* gaat uit van enkele veronderstellingen.

Er worden van uit drie modellen alle kanten belicht. Er kan worden geconcludeerd dat model 2 het meest wordt gewaardeerd.

Model 2

De beleidsraad blijft als orgaan van de vereniging. De raad krijgt een adviserende en ondersteunende taak ten dienste van het Stichtingsbestuur. De beleidsraad zal het karakter krijgen van een denktank. Daartoe zal actief geworven moeten worden om de raad uit te breiden met gekwalificeerde kandidaten.

De beleidsraad zal vooruit moeten lopen in de adviezen aan het Stichtingsbestuur.

Ruud Schutte merkt op dat hij wel het vertrouwen heeft dat de beleidsraad zichzelf altijd zal aanvullen.

Jan Baron benadrukt dat de toekomstige samenwerkende partners de kennis die aanwezig is in de vereniging als waardevol zien.

Nico Papineau Salm is ook voorstander van een beleidsraad die

adviseert aan het Stichtingsbestuur, juist omdat die beleidsraad vanuit een breed perspectief denkt, in tegenstelling tot de andere organisaties die vanuit een deelperspectief denken.

Het stuk van *Jan Dooyes* werpt zich op de vraag wat kan de vereniging juist zelf doen aan activiteiten, zoals lezingen, rondwandelingen, uitjes, Hiswa?

Udo Vroom ziet veel in samenwerking met andere organisaties zoals de Vereniging van de bruine vloot. Juist voor leden activiteiten organiseren onder de noemer IJsselmeervereniging. Er zijn drie belangrijke trefwoorden waaraan die activiteiten kunnen worden opgehangen, Landschap, Cultuur en Water. *Jan Willem Schaap* ziet wel wat in het organiseren van activiteiten voor verenigingsleden. De Hiswa is bijvoorbeeld een goede verenigingsactiviteit.

Het is belangrijk om nieuwe leden te werven onder de losse actiegroepen die tegen locale overheidsplannen ageren. In de bijeenkomst zijn hier verschillende ideeën over, de stichting zou deze locale actiegroepen kunnen faciliteren of juist de vereniging? *Marc van Ravels* merkt op dat de VBIJ best gebruik mag maken van zijn reputatie en juist vlug moet ingaan op contact met deze actiegroepjes.

Eduard de Nooij twijfelt niet aan de behoefte aan een vereniging, zegt wel dat het juist de stichting moet zijn die faciliteert. *Frans van der Woerd* vraagt dan of een actieraad een meerwaarde voor de vereniging biedt?

Er kan worden geconcludeerd dat de vereniging minimaal een donateursvereniging zal zijn met een raad die adviseert aan het Stichtingsbestuur. Met hartelijk dank voor de discussie sluit *Marten Bierman* de bijeenkomst af. ■

De IJsselmeervereniging, een nieuw begin

*Taken en bevoegdheden en
inbreng van de leden.*

JAN BARON

Wanneer de oprichting van de Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeergebied een feit is, wordt de huidige Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer omgevormd naar "IJsselmeervereniging".

De stichting neemt de taken en bevoegdheden van de huidige vereniging over en de dan gevormde IJsselmeervereniging zal een supporter van de stichting zijn.

De IJsselmeervereniging zal een gelijkwaardige partner zijn in het samenwerkingsverband dat verder bestaat uit de drie Landschappen en de Waddenvereniging.

De rol van de IJsselmeervereniging moet belangrijk worden. Immers, binnen het ledenbestand is veel deskundigheid en ervaring aanwezig. Die deskundigheid is voor de stichting uiterst belangrijk en

onmisbaar. Specifieke kennis en ervaring is noodzakelijk om het dagelijks reilen en zeilen van de stichting te kunnen sturen.

Het stichtingsbestuur zet de grote lijnen uit, stelt prioriteiten en stuurt de coördinator aan.

Omdat die coördinator er nog niet is, zal het huidige bestuur van de VBIJ de taken van deze functionaris voorlopig nog blijven uitvoeren.

Om de supportersrol van de IJsselmeervereniging vorm te geven, is het noodzakelijk dat vanuit deze organisatie informatie en adviezen worden gegeven.

Dat kan alleen, wanneer er voldoende leden zijn die af en toe, op basis van hun specifieke interesse en deskundigheid, enige werkzaamheden willen verrichten.

Het is gebleken, dat niet iedereen

bereid is op vaste data te gaan vergaderen. Hand- en spandiensten op ad hoc basis zijn waarschijnlijk beter te realiseren.

Het bestuur is er van overtuigd dat genoeg deskundigheid in de vereniging aanwezig is. De vraag is, hoe kun je daarvan op effectieve wijze gebruik maken.

De beste manier is het instellen van een soort databank waaruit geput kan worden.

Die databank zal moeten worden samengesteld door een enquête onder de leden die gevraagd worden of zij af en toe iets willen doen bij een specifiek onderwerp dat hun belangstelling heeft.

Het zou heel mooi zijn wanneer deze leden beschikken over een e-mail adres waardoor communicatie een stuk eenvoudiger en goedkoper wordt. Een fax is natuurlijk ook mooi.

Het is belangrijk dat de daadwerkelijke inbreng via belangstelling voor bepaalde zaken bij het bestuur van de vereniging en de stichting ter tafel komt.

Uiteraard is er ook nog een Beleidsraad die wel op gezette tijden bijeenkomt en adviseert.

Op 24 november heeft een brainstormbijeenkomst van geïnteresseerde leden en Beleidsraad plaatsgevonden waarin dit onderwerp besproken is (zie het artikel over de Beleidsraad elders in dit nummer).

Voor ons bestuur staat vast dat een goed functionerende IJsselmeervereniging onmisbaar is om de nieuwe stichting een goede start te laten maken. ■

Samenwerking

MARTEN BIERMAN

We gaan er voor!

En dan is het nu dan toch zo ver. Onze samenwerking met vier zusterorganisaties in de stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer (VBIJ) is een feit. De statuten van de stichting zijn opgesteld en door de respectievelijke besturen aanvaard. De begroting voor de komende jaren is geaccepteerd en er is een bijbehorend activiteitenplan. Binnen enkele weken zal de stichting zijn opgericht. We gaan nu echt met zijn vijven voor die zee van ruimte. De vuist is gemaakt!

Voor wie het niet (meer) weet, die vijf zijn: Landschap Noord-Holland, It Fryske Gea, Het Flevo-Landschap, de Waddenvereniging en wijzelf, inmiddels omgedoopt van VBIJ in IJsselmeervereniging. Dat laatste was nodig om aan de nieuwe stichting de VBIJ-naam te

kunnen overdragen. Uit zijn midden zal het stichtingsbestuur, bestaande uit de respectievelijke directeuren van de zusterorganisaties en een vertegenwoordiger van onze vereniging zich een voorzitter kiezen. Die voorzittersfunctie zal rouleren per anderhalf jaar. De

stichting VBIJ zal zetelen ten huize van Landschap Noord-Holland te Castricum. Ons personeel gaat over naar Landschap Noord-Holland en faciliteert deels de nieuwe stichting en deels onze vereniging. Voortaan kopen wij die diensten voor de

Op de foto van links naar rechts: Joost Waals en Marten Bierman (IJsselmeervereniging), Ultje Hoser (It Fryske Gea), Jan Baron (IJsselmeervereniging), Anky Woudstra (Waddenvereniging), Martin Groot (Landschap Noord-Holland) en Jacob van Olst (Het Flevo-Landschap)

IJsselmeervereniging als het ware in. Wel staan wij naar Landschap Noord-Holland toe een aantal jaren garant voor een deel van de personeelslasten maar we verwachten, en daar zijn aanwijzingen voor, dat de samenwerking door subsidiegevers zal worden beloond vanwege de bundeling van krachten ten behoeve van het IJsselmeergebied. Ons wacht een veelbelovende toekomst!

Elke organisatie brengt zijn IJsselmeergebied gerelateerde activiteiten in de stichting onder. Voor onze partners in de samenwerking betekent dat een inbreng op onderdelen waar zij nog veel meer andere activiteiten grenzend aan het IJsselmeergebied ontplooiën: respectievelijk in het landschap aan de wal in Noord-Holland, Friesland en Flevoland en in het zoute water en land van de Waddenzee. Onze

IJsselmeervereniging kent alleen maar IJsselmeergebied gerelateerde activiteiten. Het is dan ook de bedoeling dat de nieuwe stichting VBIJ onze kerntaken inzake behoud en beheer behartigt. De

IJsselmeervereniging zal als denktank en donateursvereniging (wat we nu ook al een beetje zijn) de stichting terzijde staan. Tot de stichting VBIJ echt operationeel

kan zijn en er een coördinator (betaald) aan het werk kan zullen wij vanuit de IJsselmeervereniging onze kennis, inzichten en ervaring (als vrijwilligers) blijven inzetten om die subsidies net als voorheen binnen te halen, maar dan voor de stichting. Wij hebben er alle vertrouwen in dat het ons gaat lukken. Het IJsselmeergebied mag zich in een toenemende belangstelling verheugen. Het gebied is weliswaar groot en open (gebleven!) maar vraagt van ons nu veel creativiteit en verbeelding om er meer van te maken dan een toevallige restruimte van een stopgezet grootschalig inpolderingsproject. In een geanimeerde ledenbijeenkomst, waarover elders meer,

hebben onze leden zich bezig gehouden met het optuigen van de IJsselmeervereniging voor deze nieuwe uitdaging. Die ledenbijeenkomst werd nog extra opgefleurd doordat juist op dat moment de vernietigende uitspraak van de Raad van State inzake IJburg tweede fase bekend werd.

Voorlopig is het IJmeer gered, er ligt meer open dan het leek!

Momenteel denken we na over de wijze waarop in de toekomst de communicatie naar en tussen de vijf samenwerkende organisaties over IJsselmeer aangelegenheden vorm moet krijgen. Daarin zullen de IJsselmeerberichten een belangrijke rol kunnen blijven vervullen. We houden u op de hoogte! ■

Vooraankondiging ledenvergadering

De Algemene Ledenvergadering voor komend jaar wordt gehouden op zaterdag 2 april 2005

Tijd en plaats volgen in de IJsselmeerberichten nummer 1 van 2005, die zal uitkomen rond 1 maart. U kunt zich dan opgeven voor deze dag, zodat de organisatie weet hoeveel deelnemers komen. De IJsselmeervereniging zal verheugd zijn met uw komst.

Verder is het bestuur verheugd met een nieuw kandidaat bestuurslid die zich aan u zal voorstellen.

Rectificatie

Per abuis is de verkeerde datum afgedrukt in de vorige IJsselmeerberichten in de kop van het Verslag van de Algemene Ledenvergadering in Edam van dit jaar. Er staat "17 mei", het moet zijn "zaterdag 15 mei 2004".

Jan Dooyes, kandidaat bestuurslid stelt zich voor:

JAN DOOYES

Ik voel me bevoorrecht dat ik als zoon uit een middenstandsgezin in de jaren 70 in Amsterdam mijn jeugd mocht doorbrengen. Eén van de mooiste periodes uit de geschiedenis van een prachtige, maffe stad. Mijn middelbare schooltijd kenmerkte zich vooral door het organiseren van zeiltochtjes met "BMmers" van Ottenhome uit Loosdrecht, schoolfeesten, reises en actieve rollen in leerlingenparlement en schoolkrant. Maar ook door wat minder aandacht voor het leren zelf. Later heb ik dat op het Knorringa avondlyceum in mogen halen en daarna heb ik als deeltijdstudent mijn propedeuse Rechten gehaald op de UVA aan de Oudemanhuispoort. Heel lang heb ik mij afzijdig gehouden van bestuurlijk- en verenigingswerk, maar sinds november vorig jaar houd ik mij meer bezig met de VBIJ. Mijn zakelijk werkterrein ligt bij marketing en verkoop van grondstoffen voor de chemische industrie en de bouw. Mijn vrouw heeft een bedrijf voor het organiseren van buiten-evenementen en ik mag haar daar graag af en toe bij behulpzaam zijn. Deze evenementen spelen zich meestal op het water af. Ik ben een echt watersmens; in de eerste plaats een zeiler met een grote voorliefde voor platbodems en historische schepen. Daarnaast ben ik geïnteresseerd in geschiedenis. Vooral de Nederlandse en nautische geschiedenis vanaf de 13e t/m de 20e eeuw. Mijn interesse voor de VBIJ werd in het begin van de jaren negentig gewekt door Mieke Otterman van de Zeilvloot Muiden. Zij vertelde mij dat er plannen bestonden om een vaste brugverbinding te maken tussen Amsterdam en Almere. En dat de VBIJ dat probeerde te verhinderen... en dat de overheid zo slecht wilde luisteren... en dat de VBIJ dus veel meer leden nodig had... En

toen ben ik lid geworden. Nu zo'n twaalf jaar geleden.

Dat ik zelf in 1999 in Almere zou gaan wonen kon ik toen nog niet bevroeden. Ik bespeur een groot vooroordeel bij niet-Almeeders als ik over mijn stad praat. Die vooroordelen kloppen niet. Nog niet, denk ik. Maar die zouden best wel eens bewaarheid kunnen worden als Almere doorgaat in haar ongebreidelde groei drang. En die brug, die moeten ze al helemaal vergeten.

Alhoewel ik zelf aan het succes van de VBIJ weinig heb bijgedragen ben ik trots op de VBIJ. Een standvastige club, waar de boodschap voorop staat en dan pas het eigen voortbestaan komt. Een club ook die haar sporen verdiend heeft en die tot nog toe een fantastisch resultaat heeft geboekt. Bij ons gaat het om de inhoud. Zonder poespas. En daar wil ik mij graag voor inzetten. Met liefde voor het water. Het bestuur heeft mij gevraagd om aan te schuiven en actief mee te doen. Ik ben zeer vereerd en neem die taak graag op me.

Soms vragen mensen mij wel eens: "Is het nu niet klaar? Die Markerwaard gaat niet door. De klus is toch gedaan." Helaas niet. De nota Ruimte zet weliswaar een streep door de integrale inpolderingplannen, maar geeft ook het gebied meteen aan de omliggende gemeenten. En die hebben allemaal hun openlijke en minder openlijke inpolderingplannen al klaar liggen. Almere, Amsterdam en Lelystad voorop. De gemeenten Almere en Amsterdam spreken van "Twin City's". Nee, de klus is niet klaar. De bedreigingen zijn er nog steeds. We moeten alert zijn en blijven. Misschien is het gevaar van de salamitactiek nog wel groter dan van een hele markerwaard. VBIJ wordt nu IJsselmeer vereniging. De stichting gaat professioneel door met het Verantwoord Beheren van het IJsselmeer. Binnen de vereniging komen er nieuwe taken. Nieuwe aanwas van leden. Leuke activiteiten opzetten. Voorlopig genoeg te doen met elkaar. En kennismaken met heel veel oude en nieuwe vrienden van het IJsselmeer... ■

Stephie, Mieke, Jannetje, Joke, Tineke, Joke, Lidy, Roos, Susette, Ada

VBIJ afscheid van de Speeltoren

De Speeltoren in Edam heeft voor mij een bijzondere betekenis. Net na de geboorte van mijn dochter in 1972 ontstond er in Edam grote commotie omdat de Speeltoren dreigde om te vallen. De hele buurt werd geëvacueerd en met man en macht werd eraan gewerkt om de toren te behouden voor Edam.

In 1980 kreeg de VVV Edam haar eigen plek in de hal van de Speeltoren. Bijna 10 jaar heb ik daar met nog 25 andere vrijwilligers voor de VVV gewerkt.

Toen de VVV in 1989 verhuisde naar het Stadhuis, kreeg de Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer van het gemeentebestuur de Speeltoren als kantoor aangeboden. Inmiddels waren ook de bovenetages ontruimd zodat wij veel ruimte tot onze beschikking hadden. Er was geen geld om het kantoor in te richten maar met veel creativiteit van vooral Jan Carree en Toon de Groot werd het gebouw een prachtig met de VBIJ kleuren wit/blauw ingericht onderkomen. In het begin met slechts één bureau en één computer en een paar ordners - ik zat er het eerste jaar toch maar alleen - maar in de loop der jaren ontstond er een echt IJsselmeer actiecentrum. Vanuit het secretariaat in de Speeltoren werden alle actie's, symposia, ledenvergaderingen e.d. gecoördineerd en uitgevoerd. Vele medewerkers, zowel vrijwilligers, stagiaires als betaalde krachten hebben in die jaren veel voor de vereniging en het IJsselmeer gedaan.

Na mijn vertrek bij de vereniging in 1998 werd het werk voortgezet door anderen. Van een afstand bleef ik de vereniging volgen en bij het 30 jarig bestaan in 2002 heb ik meegewerkt aan een reünie van alle oud VBIJ'ers. Toen het besluit gevallen was dat de VBIJ, door de samenwerking met een aantal andere organisaties, de Speeltoren in Edam zou moeten verlaten, werd ik in het voorjaar van 2004 door Susette Luger gevraagd te helpen het oude archief te ordenen. Bij het doorspitten van de zolder en het "hok" (archief-ruimte) en het bekijken van duizenden foto's kwamen vele herinneringen, maar ook emoties, bij mij los. Wat hebben wij de afgelopen 32 jaar met z'n allen veel gedaan om tot het resultaat "Markerwaard van de kaart" te komen! En dan was er op zaterdag 20 november een kijkdag voor alle VBIJ leden om nog één keer de Speeltoren te zien, de foto's, boeken, tijdschriften te bekijken, en mee te nemen wat te gebruiken was. Het was bijzonder om veel oude bekenden nog een keer te ontmoeten om tenslotte, zoals de traditie al jaren wil, te eindigen met een gezamenlijk diner (voor eigen rekening) in het Damhotel.

Als ik na januari 2005 langs de Speeltoren kom zal ik nog vaak terugdenken aan de vele bijzondere jaren die ik daar heb doorgebracht. Ik wil eindigen met het refrein van het "Edamse volkslied":

Als de Speeltoren klinkt in mooi Edam
Ja, dan staat heel mijn hart snel in vuur en vlam.
En de klokken die spelen, die stemmen met blij,
Want Edam de parel van Holland ben jij!

VBIJ, het ga je goed!
Ada Oosterman - de Gans
voormalig algemeen secretaris
Edam, 29 november 2004

Gedicht

Vanuit het IJsselmeer in het ochtendgloren
Zag men ooit de VBIJ speeltoren
Het VBIJ historisch curriculum
Verhuist naar Castricum

De naam van de toren
Niet altijd naar behoren
Stress, weemoed, vele uren
EXACT software turen

Stephie D, Ada O, Dik R gillen
Willen de leverancier villen
Maar laten we wel wezen
Verdorie 'RTFM' lezen

Een eigenruimte en rondom licht
Met veel gedraai en kracht gekomen
Midden in Edam, een fraai uitzicht
Het afslanken gratis meegenomen.

Oude leden, besturen en nog meer
Op '20-11-2004 voor de laatste keer
Herinneringen, akties, foto's een lach en traan
Om leden op foto's zijn heen gegaan

Voor enkelen een extra klusje
Objekten met een geel lusje
Schreeuwen om een nieuw tehuis
Een duit in het zakje voor het verhuis

Een borrel met wijn, bier en lekker praatje
In de hand een nostalgies plaatje
De Nelie Smit Blues en Markermeer
Wie zongen dit ook weer?

De klokken slaan
Het Damhotel geboekt
We moeten gaan
Het eten, Nico P, roept

Joke G kwam wat later
Vanwege een kleine flater
De parkeerplaats stak
Met rood en wit subtiel
Iets lager dan het dak
Van haar 'Pausmobiel'

Voor we het eten konden verstouwen
Moesten we eerst de zaak verbouwen
Een lange tafel ieder op zijn gemak
Gelukkig een ruimte zonder tabak

25 was de troep
We leebberden soep
Een keuze vlees of kabeljauw
Onafhankelijk van man of vrouw

Het feestmaal
In de voorzaal
Fijn beneden
Ambiance, feestrede

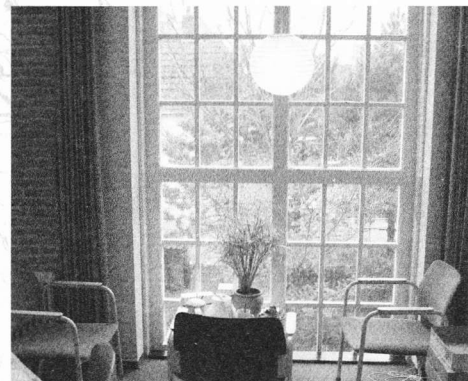
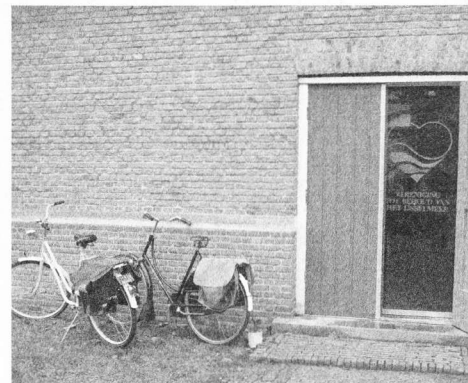
Zo gezegd zo gedaan
Marten B gaan staan
Hij oreerde luid en zacht
Wat de VBIJ 'amateurs' hebben gebracht

De 'Profs' gaan ons nu besturen
Martens handen bewogen niet onderbroken
Het leek wel uren
Maar mooi gesproken

Thee, koffie en cappuccino zonder vellen
Gaan we pinnen of centen tellen
Het afscheid breekt aan
Nog kussen, een enkele traan

De Markerwaard
Is van de kaart
De mensen vergaan
Het resultaat blijft staan

Huub H.

Buitendijkse plannen Edam-Volendam

JAN BARON

In vorige edities van IJsselmeerberichten heeft u kunnen lezen dat de gemeente Edam-Volendam plannen heeft om tot bebouwing van een strook grond over te gaan dat tussen de Zuideinde en de Gouwzee ligt. Dit terrein maakt nu een rommelige indruk. Er zijn stukken onbebouwd maar verwilderd, er staan enige bedrijfsgebouwen, een zwembad en, in de richting van de Pieterman/Slobbeland, een herbouwde antieke palingrokerij. Het terrein draagt de naam Slobbeland en grenst aan de haven van Volendam.

In eerste instantie wilde de gemeente medewerking verlenen aan de bouw van twee forse flats van ca 20 meter hoog. Daartegen hebben wij al onze bezwaren geuit, het zou het gezicht vanaf de Gouwzee op de huizen aan het Zuideinde volkomen bederven. Uiteraard zijn de bewoners van het Zuideinde evenmin voorstanders van deze plannen en zij hebben om die reden een Belangenvereniging Bewoners Zuideinde opgericht. Daarnaast zijn meerdere organisa-

ties in het geweer gekomen. De gemeente heeft de plannen tot de bouw van de twee flats afgeblazen. In plaats daarvan wil de gemeente door middel van twee klankbordgroepen met belanghebbenden in gesprek komen. Het heeft enige moeite gekost maar de VBIJ gaat meepraten over wat de gemeente noemt: "De toeristische kracht van Volendam en Edam".

De gemeente is tot de slotsom gekomen dat er een Integraal "Ontwikkelingsplan Waterfront" moet komen.

Dat komt overeen met wat de VBIJ al eens schriftelijk aan het College van B&W heeft laten weten. In een volgend nummer van IJsselmeerberichten hopen wij u nader in te lichten. ■

Marten in gesprek met Paul de Krom, *lid Tweede Kamer voor de VVD.*

Paul de Krom is niet voor de windmolenparken in het IJsselmeer, hij vindt het rendement te laag en ziet geen groot maatschappelijk belang hierin.

Het was een bijzonder aardig gesprek met hem 9 december j.l. Hij ziet wel wat in grootschalige plannen op de Noordzee, juist om het innovatieve karakter daarvan. Zo wil hij ook wel inzetten op grootschalige ontwikkelingsplannen ten aanzien van zonne-energie. Van kleinschalige initiatieven is hij minder gecharmeerd.

De nieuwe VBIJ zal binnenkort een offensief starten tegen windturbine parken in het IJsselmeer bij alle betrokken overheden.

25 jaar Vereniging voor

Beroepschartervaart BBZ

In 1979 werd de BBZ opgericht als de belangenvereniging voor de zeilende beroepschartervaart. Na het samengaan met de vereniging voor de motorchartervaart MCVN telt de vereniging nu ongeveer 550 leden. Driehonderd zijn schipper-eigenaar. Tweehondervijftig zijn zetschipper of matroos. 75% van de vloot bestaat uit zeilende binnenvaartuigen. Verder zijn er nog zeilende zeeschepen, motorpassagiersschepen en overige schepen, zoals botters en skûtsjes e.d.

De BBZ probeert voor haar aangesloten leden voorwaarden te scheppen voor een succesvolle exploitatie van hun onderneming en verder een gunstig arbeidsklimaat te scheppen voor iedereen die werkzaam is in de bedrijfstak. De totale omzet is ruim 45 miljoen Euro en de bedrijfstak biedt werk aan ongeveer 1200 personen. De gasten worden door eigen contacten of door een of meerder bureaus geworven. Het grootste deel van de exploitatiekosten, ongeveer 80% in 2003, komt door kwaliteitsverbetering onder anderen als gevolg van de toenemende technische eisen die voortkomen uit de nieuwe Binnenschepenwet (BSW).

De grootste bedreiging komt uit Brussel. De herziening van de Europese richtlijn tot vaststelling van technische vereisten van binnenschepen kan een doodsteek zijn voor een groot deel van de bedrijfstak. Dit raakt ook de doelstellingen van de VBIJ.

In de jaren zestig toen ook het monumentenzorgbeleid drastisch uitgebreid werd en historische binnensteden geconserveerd in plaats van gesloopt werden, woei de restauratie- en behoudswind ook over naar behoud en beheer van historische, traditionele vaartuigen. Begonnen met de stichting Stamboek Ronde en Platbodempjachten, voortgezet door Botterbehoud en daarna Het zeilend bedrijfsvaartuig en tenslotte De Federatie Oud-Nederlandse Vaartuigen veranderde het gehele beeld van het IJsselmeer en de omliggende steden en dorpen.

Ineens kon je overal aan de horizon volgetuigde klippers zien zeilen, ineens kregen de havens een extra historische dimensie doordat het profiel van de stad niet meer gedomineerd werd door aluminium masten van Bavaria's en wat dies meer zij, maar boven huizen aan de waterkant uitstekende masten, ra's en stengen voorzien van flarden zeildoek en vlaggen. Het oorspronkelijke maritieme karakter van de Hollandse watersteden kwam weer terug.

Dit is een culturele verworvenheid. De rijksoverheid heeft al in 1948 toen het Rijksmuseum Zuiderzeemuseum in Enkhuizen gesticht werd en de toenmalige, eerste directeur S.J. Bouma de opdracht kreeg echte oude Hollandse schepen te verzamelen impliciet het zeilend bedrijfsvaartuig als cultureel erfgoed erkend.

Vanaf het moment waarop schipper-eigenaars ter dekking van hun levensbehoefte en het in de vaart houden van hun hobby, cq woning met betalende passagiers gingen varen deed de markt haar intrede in deze behoudsorganisaties. De markt vraagt luxe, veiligheid en toegankelijkheid voor bejaarden en invaliden. Niet alle schepen kunnen aan deze eisen voldoen. Het zou een cultureel verlies zijn als door dwingende regels de grotere schepen overleven en de kleinere uit de markt gedrukt worden. De minister van Verkeer en Waterstaat, mevrouw Peijs, vaart aan boord van een houten Hoogaars van haar echtgenoot. Ik neem aan dat het behoud

UDO VROOM

Foto: BBZ

en beheer van dit historische vaartuig gefinancierd wordt uit een ruime beurs. Dit geldt niet voor de ondernemers aan de onderkant van het segment van de BBZ. Toch zou het uit cultuurhistorische overwegingen verlies zijn als zij uit commerciële overwegingen het water moeten ruimen voor steeds grotere aan-Europese eisen beantwoordende zetbazen gerundescheepen die steeds meer fake-kenmerken beginnen te vertonen. ■

Door een amendement van het Europees Parlement zijn de regels voor de binnen- en passagiersvaart met aangescherpte eisen voor onder andere brandbescherming, stabiliteit en voortstuwing voor zeilende passagiersschepen aangepast. Daarmee is de zogeheten Noord-Hollandse Bruine Vloot, een vloot van historische zeilschepen gered. GS antwoorde dat op schriftelijke vragen van het CDA. Die fractie was bang dat de nieuwe regels het historische karakter van zeilschepen teveel zou aantasten, waardoor zij niet meer interessant zouden zijn voor de toeristische sector en daarmee een financiële aderlating voor diezelfde sector. Dat gevaar is nu dus voorbij.

Uit Week Nieuws Provincie Noord-Holland, 28 oktober 2004

Een gesprek met Diederik Samsom

Tweede kamerlid P.v.d.A.

JAN BARON

In het kader van onze campagne tegen nog meer windturbines in en rond het IJsselmeer, hebben wij een reeks gesprekken gepland met bestuurders die voorstander dan wel tegenstander zijn van windenergie. In het oktobernummer van IJsselmeerberichten heeft u een verslag van de hand van Susette Luger kunnen lezen van het onderhoud dat onze voorzitter Marten Bierman en Susette Luger hadden met de gedeputeerde A. Moens van de Provincie Noord-Holland.

Op 17 november van dit jaar heeft een gesprek met de heer Diederik Samsom, Tweede Kamerlid voor de PvdA, plaatsgevonden. Marten Bierman en Jan Baron zijn daarvoor naar Den Haag gegaan.

Diederik Samsom is een verklaard voorstander van windenergie. Ondanks alle kritiek die te horen en te lezen is op deze vorm van energie-opwekking blijft hij van mening dat windenergie voor ons land onmisbaar is en dat het grote windpark in de Noordzee er moet komen. Naar zijn mening is zonne-energie, hoe belangrijk ook, niet voldoende.

Wij hebben het gesprek voornamelijk gestuurd in de richting van de al dan niet bestaande noodzaak van plaatsing van windturbines in en rond het IJsselmeer.

Wij kregen de indruk dat hij gevoelig is voor onze argumenten om het IJsselmeer te vrijwaren.

In ieder geval was het gesprek open van aard en erkende hij de grote waarde van het IJsselmeergebied. Uiteraard werd geen concrete toezegging gedaan maar dat hadden we ook

niet verwacht.

Binnenkort zal bij de behandeling in de Tweede kamer van de Nota Ruimte blijken of onze inbreng enig resultaat heeft gehad.

In december is een gesprek met een Tweede Kamerlid van de VVD gepland en daarna zullen wij proberen ook een gesprek met het CDA te arrangeren.

Wordt vervolgd! ■

Uit het Noord-Hollands Dagblad van 24 november 2004:

Minister Brinkhorst heeft een motie van het PvdA kamerlid Samsom waarin deze pleit voor grootschalige invoering van zonne-energie, ont-raden. Naar de mening van de minister is invoering daarvan in Nederland niet zinvol en veel te duur. Mogelijk wel in de Sahara of in Spanje.

Het kamerlid Hessels van het CDA diende een motie in om zonne-energie op dezelfde manier te subsidiëren als windenergie en biomassa. De minister wees ook die motie van de hand op grond van hetzelfde motief.

De minister stelt zich op het standpunt dat een subsidie op zonne-energie vier keer zoveel kost als de subsidie op windenergie die op zee opgewekt zal worden.

VBIJ pleit met succes voor zonne-energie

PvdA's energiespecialist Diederik Samsom mag dan vooral van Windenergie houden, hij draagt inmiddels ook zonne-energie een warm hart toe. Bij het ter perse gaan van deze IJsselmeerberichten vernamen wij dat de PvdA daarover een motie heeft ingediend bij de Tweede Kamer. Volgens de motie moet Minister Brinkhorst van Economische Zaken zonne-energie nu op dezelfde manier stimuleren als andere vormen van alternatieve energie. Momenteel wordt met de zogeheten Milieu-kwaliteit Elektriciteit Productie regeling (MEP) het investeren in windenergie en het winnen van energie uit biomassa aangemoedigd. Wij vleien ons met de gedachte dat ons gesprek ertoe heeft bijgedragen om deze stap te zetten. Wij pleitten in dat gesprek om verschillende redenen voor (herstel van) de subsidiering van photo-voltaïsche energiewinning (pv-zonnepanelen).

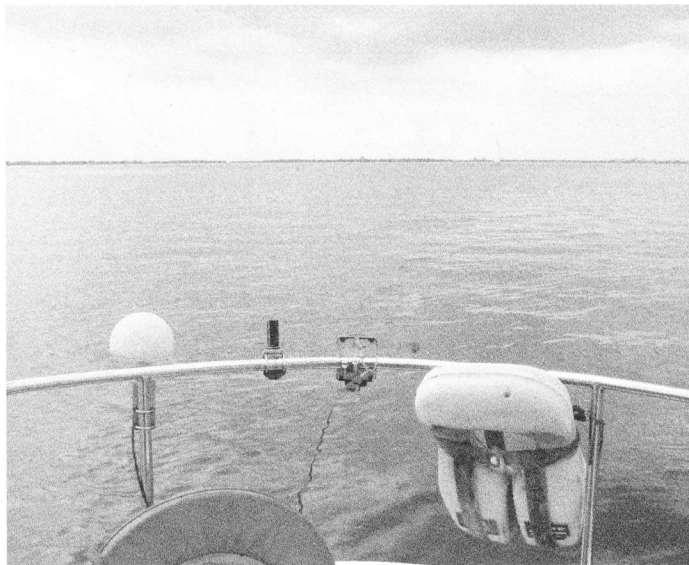
Allereerst is deze technologie nog lang niet aan de grenzen van zijn mogelijkheden. Er zijn nog belangrijke verbeteringen te verwachten en dat kan van windenergie winning niet worden gezegd. Daarnaast kan gebruik gemaakt worden van de daken van bestaande bebouwing waardoor dubbel ruimtegebruik wordt bereikt en geen extra ruimte hoeft te worden aangesproken. Zonne-energie past daarmee veel beter bij een klein en dichtbevolkt land als het onze. In tegenstelling tot windmolens tasten de panelen milieu noch landschap aan.

Bovendien is door de geringe hinder (geen draaiende delen) decentrale winning mogelijk. Kleinschalige toepassing heeft als voordeel dat huishoudens met zonnepanelen zelf het effect van hun gedrag kunnen aflezen en de besparing direct kunnen voelen in hun portemonnee. Ze zullen daardoor, zeker bij de huidige hoge energieprijzen, gemakkelijker hun verbruik afstemmen op zonnige dagen. Dat is vooral van belang om stand-by-problemen te verminderen. Net als bij wind is de zon er niet altijd. De fluctuaties zijn echter minder (grillig) als bij windenergie, want we weten van te voren wanneer de zon ondergaat. Met dalende tarieven komen we dan een heel eind.

We hebben ook meer economische en strategische argumenten genoemd. Op het gebied van zonne-energie hebben we een belangrijke positie die verder kan worden versterkt. Voor windenergie hollen we achter de Denen aan. Zonne-energie biedt ons land kansen op nieuwe werkgelegenheid. Kortom argumenten genoeg om op zonne-energie in te zetten. Van ons mag de subsidie voor zonne-energie wel worden weggehaald bij de windmolen, gepland rond en in het IJsselmeer. Ook Samsom wil misschien wel zover gaan. Namens de VBIJ praten we verder. ■

Marten Bierman

Interesse in de **HISWA beurs?**

In maart 2005 staat de IJsselmeervereniging op de Hiswa in de Rai in Amsterdam.

De vereniging staat met een team 6 dagen op de beursstand. De stand wordt bemand door minimaal 2, maar liefst 3 personen. Het doel is leden te werven en informatie geven over de vereniging en haar doelstellingen.

Bent u geïnteresseerd om op de beurs te staan of te helpen bij de inrichting van de stand neem dan contact op met Susette Luger van het bureau van de vereging tel: 0251-362753

IJburg I

Lid worden van de IJsselmeervereniging

- ☐ Ik word voor € 21,50 per jaar lid van de IJsselmeervereniging en ik ontvang 3 keer per jaar de IJsselmeerberichten.
- ☐ Ik word donateur van de IJsselmeervereniging voor € 12,- per jaar, ik ontvang dan géén IJsselmeerberichten.

NAAM: _____

ADRES: _____

POSTCODE EN WOONPLAATS: _____

TEL.NR _____

EMAIL: _____

De acceptgiro voor het lidmaatschap/donateurschap wordt u zo snel mogelijk toegezonden.

Stuur deze bon op naar:

IJsselmeervereniging

Postbus 1

1135 ZG Edam

of mail naar: info@vbij.nl of

vbij@worldonline.nl

voor vragen kunt u bellen naar het bureau van
de vereniging, telefoon: (0251) 36 27 53

Het lidmaatschap gaat u aan voor minimaal een jaar en u kunt een maand voor het einde van het kalenderjaar schriftelijk opzeggen.